

Program for Frogn Venstre 2015-2019.

VENSTRE
Frogn

Innholdsfortegnelse

Velgerkontrakten	4
Venstres ideologi.....	5
Venstres 10 liberale grunnprinsipper	5
1 Et levende folkestyre	7
1.1 Ideologiens betydning for lokalpolitiske prioriteringer	7
1.2 Service- og løsningsorientert administrasjon	8
1.3 Attraktive arbeidsplasser i Frogn kommune	8
1.4 Kommunereformen	8
2 Et godt sted å vokse opp	9
2.1 Skole.....	9
2.2 SFO	10
2.3 Barnehage.....	10
2.4 Fritid.....	11
3. Levende by og bygd.....	12
3.1 Drøbak som levende sentrum og reisemål.....	12
3.2 Næringsutvikling.....	13
3.3 Boligutvikling	14
3.4 Kulturbyen Drøbak	14
3.5 Frivillighet og dugnadsinnsats.....	15
3.6 Integrering	16
4 Grønt skifte	17
4.1 Miljøvern og arealplanlegging.....	17
4.2 Garantisten for markavern	17
4.3 Landbruk og landskapsvern	18
4.4 Strandsonen	19
4.5 Naturmangfold.....	19
4.6 Kulturvern.....	20
4.7 Kollektivtransport	20
4.8 Gang- og sykkelveier og fortau	21
4.9 Biltrafikk	22
4.10 Kommunale innkjøp.....	22
4.11 Fornybar energi i bygg og anlegg.....	22

4.12 Avfall, renovasjon og forsøpling.....	23
4.12 Vannforvaltning og avløp.....	23
5 Tilrettelegge for helse.....	25
5.1. Folkehelse	25
5.2 Eldreomsorg.....	26
5.3 Andre helse- og behandlingstilbud.....	27

Velgerkontrakten

Som folkevalgte for Venstre er det vår oppgave å styre kommunen på vegne av våre velgere. Vi skal etter beste evne fatte de beslutninger som vi mener er best for Frogn og oss som bor her. Vi skal være ombud for innbyggere som har saker som bør komme på kommunestyrets bord. Vi skal være ansvarlige arbeidsgivere for kommunens ansatte. Og vi skal være demokratiets og rettsstatens forsvarere.

Dette programmet er vedtatt av Frogn Venstres medlemsmøte, og beskriver hva Venstres kommunestyregruppe skal legge til grunn for sitt arbeid i neste periode. Programmet begynner med Venstres 10 liberale prinsipper, som beskriver Venstres ideologi. Gjennom de fem kapitlene som følger får du vite hvordan vi ønsker å prege Frogn kommune, og hva vi vil jobbe for å få gjennomført eller igangsatt i neste periode.

Ikke alt vi skal ta stilling til vil være dekket av programmet, og da er det slik at en representant for Venstre står selvstendig ansvarlig overfor velgerne. Vi diskuterer oss gjerne frem til enighet om sakene som blir presentert, men praktiserer ikke partipisk.

Programmet er uansett rammen for vårt arbeid. Som kandidater for Venstre betrakter vi programmet som en *velgerkontrakt* – en bindende avtale med velgerne. Vi forplikter oss til å jobbe for å gjennomføre programmet i kommunestyret. Vil du at Frogn i størst mulig grad skal preges av tankene i dette programmet, må du stemme Venstre 14. september 2015.

Erik Lundeby
Ordfører kandidat

Line Stokholm
2. kandidat

Nicolay Corneliussen
3. kandidat/leder

Anne Lisbeth Simonsen
4. kandidat

Rolf Ole Tomter
5. kandidat

Line Nyhus Skuterud
6. kandidat

Venstres ideologi

Respekten for enkeltindividet og ansvaret for fellesskapet er grunntankene til Venstre. Menneskene lever i samfunn med hverandre. Det den ene gjør vil nesten alltid få konsekvenser for en annen. Skal frihet bygge på menneskeverd og likeverd, går derfor grensen ved enkeltmenneskets frihet ved hensynet til vår neste.

Venstres 10 liberale grunnprinsipper

1. Friheten skal gjelde overalt, for alle

Liberalismens mål er enkeltmenneskets frihet. Venstre vil utvide den enkeltes mulighet til å ha makten i eget liv – uavhengig av kjønn, livssituasjon og bakgrunn. Vi hviler først når friheten gjelder overalt, for alle.

2. Det personlige ansvaret er ufravikelig

Alle har ansvar for egne valg. For Venstre er dette like grunnleggende som retten til frihet. Vi er overbevist om at den som gis anledning til å ta ansvar, griper muligheten – og gjennom det vinner økt verdighet og frihet. De som trenger samfunnets hjelp til å leve et verdig liv, skal få det.

3. Alle har ansvar for hverandre, for miljøet og for kommende generasjoner

Alle har ansvar for hverandre og for å sikre at kommende generasjoner har samme muligheter til frihetsutfoldelse som oss. Vi plikter å hjelpe andre med å sikre forutsetningene for frie liv, blant annet gjennom å bygge sterke felles institusjoner, ved å bekjempe fattigdom og ved å respektere naturens egenverdi og bærekraft.

4. Virkelig frihet forutsetter felleskap og rettferdighet

En fri verden kjennetegnes av rettferdighet, verdighet og muligheter for alle. Frie samfunn har lokale, nasjonale og globale fellesskapsinstitusjoner og et godt sikkerhetsnett for alle. Frie samfunn er rettferdige og åpne – der enhver person med de nødvendige evner og innsatsvilje, skal kunne nå enhver posisjon i samfunnet.

5. Alle er likeverdige, men ingen er like

Liberalismen er raus. For Venstre er det en verdi i seg selv at mennesker er ulike og tar ulike valg. Respekten for ulikhet inkluderer fordi den innebærer nysgjerrighet i møte med det ukjente, og toleranse for at det gode liv ikke er likt for alle. Toleranse betyr respekt, ikke likegyldighet eller feighet.

6. Politikk skal fremme livskvalitet og menneskelig vekst

Det liberale engasjementet for frihet går lengre enn å sikre alle materiell trygghet og velstand. Overalt i verden kjennetegnes det gode liv av mer enn det materielle – av kultur og åndsliv, frivillig arbeid og læring. Liberal politikk skal sikre dette som reelle muligheter for alle i et samfunn.

7. Politisk makt skal komme nedenfra

Politisk makt og styring skal forankres i demokratiske institusjoner med stemmerett for alle. Demokrati, ytringsfrihet, organisasjonsfrihet, og trosfrihet er grunnleggende liberale rettigheter. De viktigste avgjørelsene som gjelder fellesskapet, skal tas av folkevalgte organer.

8. Makt skal spres og balanseres

Et liberalt samfunnssystem består av fire bærebjelker: Demokratiet, rettsstaten, det sivile samfunn og markedsøkonomien. Venstre er opptatt av å sikre disse institusjonenes åpenhet, uavhengighet og samspill. Spredning av makt og åpenhet om maktutøvelse er nødvendig for å hindre autoritær politikk, maktmisbruk og korrupsjon.

9. Den liberale staten er upartisk, sterk og begrenset

Den liberale staten må bygge sterke fellesskapsinstitusjoner for å sikre frihet og muligheter for alle, uten å frata den enkelte ansvar. Staten må være nøytral overfor livssyn. Den liberale statsmakten må respektere begrensninger i egen makt, og dens systemer skal være enkle og tilgjengelige for borgeren. Staten har et spesielt ansvar for å verne om mindretallets rettigheter. For liberale er det forskjell på det vi ikke liker og det vi vil forby.

10. Liberalismen er optimistisk og alltid underveis

Det liberale samfunnet er alltid underveis og åpent for bedre løsninger, skapt gjennom kraften i de bedre argumenter og gjennom mennesker som får brukt evnene sine. Venstres optimisme er grunnlagt på en sterk tillit til menneskenes skaperkraft og en tro på at det i fellesskap er mulig å legge grunnlag for frie liv, overalt - for alle.

1 Et levende folkestyre

Frogn skal ha et levende folkestyre der politiske organer styrer på vegne av borgerne, som har godt innsyn i alle prosesser og mulighet til å stille politikerne til ansvar.

1.1 Ideologiens betydning for lokalpolitiske prioriteringer

Liberalismens mål om enkeltmenneskets frihet gjør at vi kjemper for og støtter initiativ som ivaretar enkeltmenneskets mulighet til å ha makten over eget liv. Dette innebærer at det skal være mulig å gjøre individuelle valg så langt det er mulig. Derfor vil Venstre støtte initiativ som fritt skolevalg i grunnskolen, bidra til pedagogiske alternativer i skole og barnehager, gi eldre mulighet til å få bo hjemme så lenge som mulig osv.

Individets ansvar for sine egne valg er et viktig prinsipp for Venstre, men enkeltmenneskets frihet og utfoldelse kan ikke komme i veien for hensynet til andre menneskers. Grensen for min frihet stopper ved grensen for den nestes frihet. Dette medfører at det sosiale ansvaret står sterkt i Venstre. Vi vil hegne om og støtte oppunder tiltak som sikrer at de som har behov for kommunens støtte og hjelp skal kunne få dette, samt at ansvaret for miljøet og fremtidige generasjoner, går foran hensynet til utbygging som ikke er bærekraftig. Frogn Venstre setter derfor innbyggere foran utbyggere.

Lokalpolitikken for et liberalt parti som Venstre, skal bidra til å fremme livskvalitet og menneskelig vekst. Et godt liv for borgerne består også av kultur og åndsliv, frivillig arbeid og læring. Det er derfor god Venstre-politikk å sikre støtte til frivillige lag og foreninger og sørge for tilstrekkelige midler til kulturelle tiltak.

Lokalpolitisk makt og styring skal ta utgangspunkt i folkevalgte organ og det regelverk som er nedfelt i Kommuneloven som bygger på erfaring med over 200 år med lokaldemokrati i Norge. Makt skal komme nedenfra og politisk styring skal sikres gjennom folkevalgte organ. Spredning av makt og åpenhet om maktutøvelse er nødvendig for å hindre autoritær politikk, maktmisbruk og korrupsjon. For mye makt kan ikke delegeres til administrasjonen. For Venstre vil det være god politikk å styrke de folkevalgte organenes makt på bekostning av Rådmannen.

Den liberale kommunen og dens systemer skal være enkle og tilgjengelige for borgeren. Kommunen har et spesielt ansvar for å verne om mindretallets rettigheter. For liberale er det forskjell på det vi ikke liker og det vi vil forby.

Frogn Venstre vil

- Avvikle dialogseminarstyringen. Når politiske utvalg møtes, skal det skje i satte, offentlige møter i rådhuset eller andre offentlige arenaer i kommunen.
- Etablere et uavhengig valgstyre, slik at kandidater ved valg ikke kan vurdere om stemmer på dem selv skal godkjennes eller ikke.
- Lage en utvalgsstruktur som er slik at det faglige spennet ikke blir for stort. Dele hovedutvalg for oppvekst, omsorg og kultur i et helse- og omsorgsutvalg og et oppvekst og kulturutvalg.

1.2 Service- og løsningsorientert administrasjon

Venstre vil jobbe for at Frogn kommunes administrasjon oppfattes som service- og løsningsorientert, og at de beslutninger som tas er forutsigbare og blir begrunnet på en måte som folk forstår.

Frogn kommune skal praktisere meroffentlighet, og jobbe for å gjøre kommunens virksomhet enkelt tilgjengelig for presse og borgere. Frogn kommunes ansatte skal ha ytringsfrihet til å uttale seg offentlig om kommunens drift.

Frogn Venstre vil at

- Brukerundersøkelser gjennomføres regelmessig på alle tjenesteområder, og legges i sin helhet frem til åpen behandling i ansvarlig politisk utvalg, med forslag til tiltak der det er nødvendig.

1.3 Attraktive arbeidsplasser i Frogn kommune

Frogn kommune skal som arbeidsgiver tilby attraktive arbeidsplasser som oppleves som meningsfylte ut fra den enkeltes kompetanse og forutsetninger, og der det er en tilstrekkelig grad av frihet til å påvirke og utforme sitt eget arbeid. Det skal etableres et godt samarbeid med de ansattes organisasjoner innenfor de rammer avtaleverket setter.

I Frogn kommune skal faste, hele stillinger være hovedregelen. Arbeidsmiljøet skal være godt, og sykefraværet skal være lavt. Det legges til rette for gode, fleksible ordninger som er til beste for brukerne så vel for de ansatte og deres familier. Frogn skal ansette folk som har den kompetanse som stilling og oppgaver krever, og oppfordre og støtte ansatte som ønsker å utvikle seg videre. Kommunen bør prioritere lederutvikling for å sikre gode og motiverende ledere. Kommunen skal ha lærlinger i de fag hvor kommunen har relevant virksomhet.

Frogn Venstre vil

- Endre administrasjonsutvalgets arbeidsform, slik at tiden i større grad brukes til dialog mellom politikere og tillitsvalgte om strategiske spørsmål innenfor arbeidsmiljø, tjenesteutvikling og økonomiske rammer for driften, i tillegg til andre problemstillinger tillitsvalgte og folkevalgte ønsker å ta opp.

1.4 Kommunereformen

Frogn Venstre er åpen for å vurdere kommunestrukturen. I vurderingen vil vi legge vekt på om tjenestene blir bedre, om den politiske styringen blir styrket, og om vilkårene for kontakt mellom innbyggere og politikere, så vel som borgere og politikere, blir like gode i den nye strukturen. Ås, Vestby og Nesodden kan være aktuelle kommuner å slå seg sammen med.

- Befolkningen skal bli hørt når det gjelder kommunestruktur. Folkeavstemning eller meningsmåling er aktuelle virkemidler.

2 Et godt sted å vokse opp

Frogn kommunes ansatte i barnehage, skole og administrasjon jobber sammen med foreldrene for at barn og ungdom skal virkeliggjøre sine muligheter som mennesker. Barn og ungdom skal møte engasjerte og godt kvalifiserte voksne som leder dem på veien til å bli mennesker som evner å ta vare på hverandre, engasjerte samfunnsborgere og godt kvalifiserte utøvere av sitt yrke. Vi aksepterer ikke mobbing.

2.1 Skole

Frogn skal ha en skole blant de beste i landet, faglig og sosialt.

Elevene skal utvikle gode ferdigheter i basisfagene, et godt allment kunnskapsnivå og tro på egne evner. Selvstendig, kritisk tenkning, nysgjerrighet og kreativitet skal stimuleres.

Faglig oppdaterte lærere med tid og ressurser til å gi god og tilpasset undervisning til den enkelte elev, er den viktigste ressursen for å skape en god skole. Lærerne må ha frihet til å drive individuell, god og nyskapende undervisning, samtidig som rektor må være tilstede i skolen og ha tid til å være pedagogisk leder. I en verden i stadig forandring må skolens ansatte også regelmessig få faglig påfyll og oppdatering av sin kunnskap.

Skolene i Frogn skal bidra til en oppvekst der ingen faller av lasset fordi de ikke blir sett og tatt vare på. I Frogn skal barn og ungdom finne tilhørighet, også om de er annerledes. Muligheten til å lykkes i skolen skal ikke være avhengig av ressurssterke foreldre. Skolene må ha modige og kompetente voksne som avdekker og får slutt på mobbing.

Vi har tro på en skole som løfter alle. For elever med spesielle evner innebærer det at det må tilrettelegges for at de får faglige utfordringer, også om dette innebærer undervisning på et høyere trinn.

Vi har tro på at åpenhet og gjennomsiktighet skaper en kultur for nyskaping og stadig forbedring. Lærerne må få tilbakemelding fra elever, foreldre, skoleledelse og kolleger, og det må være åpenhet om skolenes faglige resultater.

Frogn Venstre vil

- Kartlegge og bygge ned hindre for at lærerne kan bruke tiden til å være lærere. Både redusert byråkrati, andre faggrupper i skolen, og bruk av foreldre og frivillige som ressurser kan være aktuelt.
- Sette ambisiøse mål i basisferdighetene lesing, skriving, regning, digital kompetanse og muntlig formidling, for å sikre at alle som går ut av grunnskolen i Frogn er tilstrekkelig forberedt til praktisk eller teoretisk videregående utdanning.
- At elevene skal ha organisert fysisk aktivitet på skolen hver dag.
- Ha sterkere folkevalgt styring av skolen. Vi vil jobbe sammen med skoleledelse, foreldre og lærernes organisasjoner for å videreutvikle skolen.
- Etablere et eget hovedutvalg for oppvekst og kultur, som kan gå dypere inn i utviklingen av skole, barnehage og oppvekstområdet.

- Samle Seiersten og Drøbak skoler under felles ledelse. Frigjorte ledelsesressurser skal komme elevene til gode gjennom styrket tilbud.
- Styrke skolehelsetjenesten for å få en helsesøster som er mer naturlig integrert i skolehverdagen helt fra første klasse.
- Ha gode rutiner for å oppdage lærevansker tidlig nok.

2.2 SFO

Skolefritidsordningen (SFO) skal gi et tilbud til de yngre barna mens foreldrene er på arbeid. Det er viktig at tilbudet er integrert i skolens pedagogiske planer, og har et innhold som både er engasjerende og utviklende for barna. SFO-leder bør derfor ha pedagogisk bakgrunn.

Frogn Venstre vil

- At lag og foreninger inviteres inn for å gi aktivitetstilbud i SFO-tiden.
- At kulturskolen i større grad legger tilbud rundt på skolene etter skoletid – også for barn over SFO-alder.
- At det innføres lavere sats i SFO for familier med lav inntekt.
- At SFO åpner for innkjøring av nye elever 1. august, slik at barnehageplassen frigjøres til nye barn fra samme tid.
- At det innen SFO og innen barnehage samarbeides om sommeråpent slik at det ikke er noen uker om sommeren uten tilbud til barna.

2.3 Barnehage

Vi vil ha en barnehage som gir trygghet, tilhørighet og lar barna utvikle sine evner og tilfredsstillende sin nysgjerrighet på en måte tilpasset deres forutsetninger.

Vi er positive til mangfoldige og alternative barnehetilbud, for eksempel barnehager med innslag av friluftsliv, jordbruk, husdyrhold og livet på fjorden.

Kommunen skal sikre at private barnehageeiere skal ha de samme økonomiske betingelser som kommunen.

Barnehager er både et sted for lek, kreativitet og hvile, men også et pedagogisk tilbud. Det er viktig at det er kvalifiserte pedagoger i barnehagene, og at flest mulig ansatte i barnehagene har relevant utdannelse. Gode fagfolk skaper den gode barnehagen der barn stimuleres til utvikling av sosiale ferdigheter, læring og glede.

Det skal være fleksible åpningstider for å hjelpe familiene til å få hverdagen til å gå rundt, men det må samtidig være en grense for hvor lenge barna kan være i barnehagen – pr døgn og pr uke.

Frogn Venstre vil

- Innføre flere opptak til barnehagen hvert år, slik at tilbudet for familiene blir det samme, uansett når på året barnet blir født.
- At det dersom det skal etableres nye barnehager i perioden skal vurderes å etablere et naturbasert eller annet alternativt tilbud, slik at familiene får et større mangfold å velge blant.

2.4 Fritid

Frogn skal være en kommune som sørger for arenaer og rammebetingelser for at frivillige skal kunne gi et best mulig tilbud til ungdom innen breddeidrett, kultur og andre aktiviteter.

Kulturskolen er en viktig dannelsesarena der barn og unge får erfaring med å utøve musikk og scenekunst. Kulturskolen skal ha tilbud både på et grunnleggende nivå og for viderekommende, men bredde og deltakelse skal ha prioritet.

Idrett er viktig for både trivsel, sosialt nettverk og folkehelse. Den offentlige innsatsen må rettes inn mot å sikre mangfoldet i idretten og gi tilbud som aktiviserer barn og unge. Breddeidretten er en viktig arena for inkludering.

I tillegg til organisert idrett, kultur og foreningsliv er det viktig at det finnes lavterskeltilbud for uorganisert ungdom. Kommunen bør vise velvilje og tilrettelegge for de som ønsker å etablere aktiviteter for uorganisert ungdom, herunder bidra til å finne frem til relevante støtteordninger.

Frogn Venstre vil

- Innføre ventelistegaranti i kulturskolen. Barn som står over et halvt år på venteliste til en aktivitet skal så langt mulig gis et alternativt tilbud i ventetiden.
- Idrettsanlegg tilpasset breddeidrett for barn og unge skal prioriteres. Ved siden av å fullføre Seiersten idrettspark og bad er det viktig å sikre fortsatt bruk av ballsletten på Ullerud etter at leieavtalen utløper.
- Videreutvikle samarbeidet med idrettsrådet for å støtte oppunder det viktige arbeidet idrettslagene i kommunen gjør, og styrke den idrettsfaglige kompetansen i administrasjonen.
- Fortsatt sikre lag og foreninger som gir tilbud til barn og unge fri tilgang til lokaler i kommunale bygg.
- Gjøre fritidsklubbene til attraktive, rusfrie tilbud for ungdommen.
- Jobbe for at ressursene i utekontakt, fritidsklubber, kommunens hjelpeapparat og frivillige barne- og ungdomstilbud kan benyttes best mulig og koordinert for utsatt ungdom.
- At kommunens hjelpeapparat tilbyr veiledning til lag og foreninger når de inkluderer unge med spesielle behov i sine aktiviteter.

3. Levende by og bygd

Frogn skal være et godt sted å leve for innbyggere og hyttefolk i alle aldre, og et attraktivt sted å besøke for Follo-folk og turister. Frogn kommune støtter opp om de som vil skapet liv og røre i Drøbak, og som vil utnytte nye muligheter i Frogn-bygda.

3.1 Drøbak som levende sentrum og reisemål

Det må utvikles magneter som trekker folk til Drøbak sentrum – sjøfront, torg og park. Utviklingen av Drøbak må føre til sesongutvidelse om sommeren og tilbud som befolkningen oppsøker hele året.

Frogn tar ansvar for å tilrettelegge for turister til Oscarsborg, og skal stimulere til at de også tilbringer tid i byen. Det må jobbes for at Oscarsborg oppleves som en del av byen, lett tilgjengelig for fastboende og tilreisende.

Kommunens aktiviteter når det gjelder turistinformasjon og arrangementer i sentrum bør samordnes med aktivitetene til Næringsrådet, foreningen Drøbak by, Gårdeierforeningen og Oscarsborg gjennom en felles organisasjon der alle bidrar.. Akershus fylkeskommune bør legge Visit Follo's aktiviteter inn i den nye organisasjonen, fordi Drøbak-navnet har større markedspotensiale enn Follo.

Vi er positive til etablering av mer overnattingskapasitet, for å gjøre Drøbak mer attraktivt for turister, og som konferanse- og eventby.

Frogn Venstre vil

- Etablere en ny offentlig-privat organisasjon som skal jobbe for liv og røre i Drøbak og omegn. Organisasjonen må få mandat til å jobbe bredt med næringsutvikling, senterutvikling, kulturutvikling og turisme.
- Sette i stand Sjøtorget brygge så snart som mulig. Venstre er positiv til utvidet dypvannskai dersom ekstrakostnadene står i forhold til behov og muligheter.
- Utvikle en plan for sjøsiden i Drøbak sentrum. Sjøtorget og Båthavna må ses i sammenheng, og det må legges til rette for økt aktivitet fra Drøbak gjestehavn til Lehmannsbrygga.
- Det skal legges til rette for at Drøbak akvarium kan få bedre og mer egnede lokaler, der det kan utvikle seg til den magneten for Drøbak det har potensiale til å være.
- Gjennomføre skjøtselsplanen for Badeparken, og vurdere nye tilbud.
- Finne en varig og god løsning for turistbusser til Drøbak.
- Gjennomføre utbygging av Essotomta/Råkeløkka med parkering, næring og bolig, slik at nytt underjordisk parkeringshus sammen med Bankløkka kan ta unna det vesentlige av gjesteparkeringen og redusere biltrafikk i sentrum.
- Utrede økt utnyttelse av Bankløkka, for eksempel til rådhus kombinert med forretningsarealer, forutsatt at parkering kan legges under bakken og deler av området gis tilbake til aktivitetsområde for barn og unge.
- Utnytte det nye badeanlegget som en attraksjon for tilreisende til Drøbak.

3.2 Næringsutvikling

Frogn kommune ønsker velkommen et sterkt lokalt næringsliv særlig innrettet mot reiseliv, jordbruk, kunnskapsbedrifter, kunst og kultur – samt et handels- og servicetilbud for fastboende, hyttefolk og turister.

Politikk som er bra for de små bedriftene er nesten uten unntak bra for de store – ikke nødvendigvis motsatt. Derfor er Frogn Venstre opptatt av gode rammevilkår for de minste bedriftene og for selvstendig næringsdrivende.

Vi er avhengige av nyskaping og tilvekst. Det skal være enkelt å etablere virksomhet i Frogn. Det bør finnes gode lokaler for mindre virksomheter både i Drøbak sentrum og i de nye sentrumsområdene fra Seiersten til Dyrløkke.

Det må arbeides aktivt for å fylle Drøbak sentrum med handel, servering, service og kulturtilbud for folk i alle aldre. Kommunen må jobbe aktivt sammen med Næringsforeningen, gårdeierne og foreningen Drøbak by for å få til dette. Ved etablering av publikumsrettet kommunal virksomhet skal Drøbak sentrum være førstevalget, og kommunal virksomhet som i dag er i sentrum skal fortsatt være der.

Det skal være tillit under ansvar når det gjelder skjenke- og serveringsbevillinger i Frogn. Det skal i størst mulig grad være like vilkår for alle aktører, og i sentrum skal det kreves svært sterke grunner for å legge strengere begrensninger på åpnings- og skjenketider innendørs enn loven gir.

Drøbak City er Frogns festning mot handelslekkasje og handelspendling. Venstre er positive til handelsområdet på Dyrløkke, for å sikre at mest mulig av det folk i Frogn har bruk for kan anskaffes lokalt. Byutviklingsplanen gir ytterligere muligheter for at folk kan handle og løse de fleste av sine behov uten å måtte reise ut av Drøbak. Dette bidrar både til et bærekraftig samfunn og til å styrke lokale arbeidsplasser.

Venstre er positive til at gårdbrukere i Frogn etablerer tilleggsnæring innenfor foredling/bearbeiding av matvarer, handel, service, opplevelser, overnatting og servering. Kortreist mat er et viktig tiltak for et mer bærekraftig samfunn.

Frogn kommune skal drive profesjonelle innkjøp slik at midlene forvaltes best mulig. Samtidig virker det som om innkjøpsprosedyrene er utformet slik at bare store virksomheter kan komme i betraktning som leverandører til Frogn kommune. Det er i strid med målet om at kommunen skal stimulere lokalt næringsliv. Det er behov for både forenkling og opplæring.

Frogn Venstre vil

- Utvikle en kultur i Frogn kommune som gjør at næringsdrivende oppfatter kommunen som en inspirator, veileder og tilrettelegger.
- Det skal være næring eller offentlig publikumsrettet virksomhet på bakkeplan i Drøbak sentrum.
- Det skal være en betydelig terskel for å tillate konvertering av næringslokaler til bolig i Drøbak sentrum, fordi det er ønskelig med flere kontorarbeidsplasser i byen.
- Det skal fortsatt skal være tillatt for butikkene å ha søndagsåpent i Drøbak sentrum, for å styrke byen som utfluktsmål fra Follo og Oslo i helgene.
- Begrensningene når det gjelder skjenking i kombinert virksomhet må vurderes på nytt, for å styrke grunnlaget for næring i sentrum.
- For å styrke Badeparken som kulturarena bør det kunne tillates skjenking på lukket område under arrangementer.

- At kommunen ved landbrukskontoret skal jobbe mer aktivt med å stimulere til næringsvekst med utgangspunkt i landbruket.
- Gårdsbutikker og produsenter av lokal mat inviteres til å etablere bondens marked på torget eller i et lokale i Drøbak sentrum.
- Kommunen skal slutte seg til KS og NHOs program om leverandørutvikling slik at det lokale næringsliv kan utvikle mer kompetanse på å delta i og vinne anbudskonkurranser.
- Kommunens innkjøpsreglement gjennomgås med sikte på forenkling.
- Holter industriområde videreutvikles med masser fra Oslofjordtunnelen løp 2.
- Holt næringspark, som ikke har blitt realisert, bør tas opp til ny vurdering i perioden og omreguleres til LNF-område.

3.3 Boligutvikling

Frogn kommune er ikke i regionale planer tillagt en rolle som kjerneområder for befolkningsvekst i Follo. Drøbak bør derfor utvikles innenfra og ut, i eksisterende bebygde områder, i et tempo som holder seg innenfor en befolkningsvekst på 1,5%. Områdene som omfattes av byutviklingsplanen Seiersten-Ullerud-Dyrløkke og annen moderat fortetting har kapasitet til å ta en slik befolkningsvekst i tiår fremover, deretter vil de bynære hytteområdene være en fremtidig ressurs for boligutvikling.

Områdene Seiersten-Ullerud-Dyrløkke bør utvikles med urbane kvaliteter, og på en måte som er attraktive for barnefamilier som ønsker å bo sentralt.

I Frogn utenom Drøbak kan det tilrettelegges for en moderat tettstedsutvikling med utgangspunkt i Dal-Brevik. Områdene rundt Folkvang kan også fortettes noe når gang- og sykkelveien kommer på plass.

Frogn Venstre vil

- Planen for Drøbak sentrum og områdeplanen Seiersten-Ullerud-Dyrløkke skal prioriteres når det gjelder utvikling av Drøbak.
- Det tilrettelegges for moderat tettstedsutvikling med utgangspunkt i Dal-Brevik.
- De bynære hytteområdene representerer en fremtidig boligreserve, og bør avsettes som dette ved rullering av kommuneplanen.
- Reguleringsarbeidet for Kolstad, Odalen og Klommestein stoppes. Ved rullering av kommuneplanen endres området til LNF.

3.4 Kulturbyen Drøbak

Kultur har historisk sett alltid vært en del av Drøbaks identitet, og bør utvikles videre som et viktig trekk ved byen. Kommunen bør aktivt jobbe for at kulturarrangementer legges til Drøbak, og sørge for at arrangører opplever et positivt og godt samarbeid med kommunen.

Biblioteket bør få videreutvikle sin rolle som lokal kulturformidler, og også som lokalt litteraturhus og debattarena. Kinoens lokaler kan også brukes når det ikke er forestilling.

Museene er viktige for å ta vare på og formidle våre kulturminner og for å støtte lokale samlinger og historielag. Venstre vil at kommunen skal bidra til å styrke Follo museums, Avistegnerhusets og Oscarsborgs rolle i lokalsamfunnet.

Frogn Venstre vil

- Rådmannen utarbeider en kulturmelding der ny strategi for kultur og kulturbasert innovasjon og næringsutvikling utredes.

- Kommunens rolle på kulturområdet skal dreies mer i retning av å invitere, stimulere og støtte aktører som vil skape kulturaktiviteter i Drøbak, og i mindre grad arrangere selv. Målet må være å styrke Drøbak med Oscarsborg som kulturarena og arrangementby.
- Biblioteket utvikler en rolle som lokalt litteraturhus og debattarena. Det vurderes i den forbindelse om gamle gymsal kan integreres i et slikt konsept. Et slikt konsept bør også kombineres med kveldsåpent i utlånsavdelingene.
- Follo museums nærområder sikres mot videre utbygging til andre formål, slik at museet har utvidelsesmulighet i et langsiktig perspektiv.
- Sikre at Flerbrukshuset får reell flerbruk både som kulturarena og seremonirom. Finne en arbeidsdeling som gjør at huset ikke utkonkurrerer sentrum som kulturarena.
- At underskuddsgaranti også kan tilbys for å begrense risiko for større profesjonelle arrangementer.

3.5 Frivillighet og dugnadsinnsats

Frivillighet er bærende i norsk samfunnsliv. Det frivillige foreningslivet er kunnskapsformidler og kulturbærer, samfunnsbygger og skole i demokrati. Venstre vet at uten frivillighet og dugnadsånd ville Frogns kulturliv være betydelig fattigere.

Frogn kommune oppnår mer gjennom å støtte opp om tiltak som er etablert og opprettholdes ved frivillig innsats enn gjennom å drive tiltak selv. Gode eksempler på dette er båtforeningenes arbeid med akvariet og båthavnene, DFI skigruppas arbeid med løypenett, verneforeningens bistand i byggesaksbehandlingen, Frognmarkas Venners merking av stier, bluesklubbens arbeid med bluesfestival og mange flere.

Frogn Venstre vil

- Kommunen skal støtte dugnadsaktiviteter og arrangementer som øker livskvaliteten for kommunens innbyggere.
- Underskuddsgaranti kan benyttes som et virkemiddel for å begrense risiko for frivillige som gjennomfører større offentlige arrangementer.
- Kommunen skal stille opp økonomisk eller med tjenester når frivillige påtar seg større løft til beste for fellesskapet.
- Kommunen skal samarbeide med kulturrådet.
- Kommunen bidrar til at det finnes en permanent løsning for RC-banen.
- Kommunen bidrar til at det etableres et inngjerdet lufteområde for hunder.

3.6 Integrering

Et godt samfunn har evnen til å ta opp i seg nye medlemmer, ta i bruk deres ressurser og tilby dem respekt og anerkjennelse. Lokalsamfunnet har et spesielt ansvar for å tilrettelegge for at det er mulig for alle å ta del og finne tilhørighet.

Vi lever i en tid da mange flytter over landegrensene, enten for å søke arbeid eller for å søke beskyttelse. Det er viktig for alle som kommer i Norge å kunne etablere seg, finne seg arbeid, få barna inn på skole, og å etablere nye kontakter og vennskap. Det bygges opp ventelister i flyktningmottakene, noe som holder folk borte fra et normalt liv, og undergraver muligheten for god integrering.

Frogn kommune må ta sin del av flyktninger og asylsøkere som skal etablere seg i Norge. Vi må tilby en opplæring i språk og kultur som er god nok til at våre nye innbyggere kan delta i arbeids- og samfunnslivet. Vi må både som kommune og som samfunn legge til rette for at barn og voksne integreres i aktiviteter og foreningsliv der det er naturlig. Vi må aktivt bekjempe diskriminering, mobbing og trakassering.

Det er også andre grupper som sliter med å integreres godt i samfunnet, på grunn av funksjonshemninger eller andre forhold, eller som på grunn av dårlig økonomi eller andre forhold har problemer med å bruke de tilbud som finnes. Den samme holdning til å tilrettelegge for integrering må finnes når det gjelder disse.

Frogn Venstre vil at

- Frogn kommune tar imot de flyktninger IMDI ber om plass til, og er villig til å strekke seg lengre i spesielle krisesituasjoner.
- Frogn kommune skal tilby en språk og kulturoplæring som tilrettelegger for integrering. Det tas initiativ til en evaluering av Follo kvalifiseringscenter for å se om det er mulig å gjøre tilbudet enda bedre.
- Frogn kommune samarbeider med kulturrådet og idrettsrådet for å tilrettelegge for at nye innbyggere og deres barn deltar i idretts-, kultur- og foreningsliv.
- Bosetting av flyktninger og andre grupper med spesielle behov skjer integrert i vanlig boligbebyggelse i kommunen. Etnisk ensartede bomiljøer bør unngås.
- Kommunen skal gjennom utbyggingsavtaler sikre at alle nye boligfelt av en viss størrelse får avsatt boliger til bosetting av flyktninger og andre grupper med spesielle behov. Det kan skje gjennom kommunalt eie, tildelingsrett eller andre virkemidler som sikrer tilgang på boliger.
- Kommunen skal også ha en aktiv politikk for å gjøre boliger tilgjengelig for ungdom og andre som sliter med å komme inn på boligmarkedet.

4 Grønt skifte

Frogn skal være en foregangskommune innenfor miljøvern. Gjennom langsiktig og grundig planlegging styrker vi naturmangfoldet i kommunen og sørger for at all bolig- og næringsutvikling er bærekraftig. Frogn skal være klimanøytral innen 2030 og vi må derfor bli blant Norges ledende kommuner i forhold til CO₂-utslipp, energibruk og avfallshåndtering. Vi skal ikke planlegge for en befolkningsvekst utover kommuneplanens mål på 1,5 % pr år.

4.1 Miljøvern og arealplanlegging

Å ta vare på naturen – jord, luft, vann og det biologiske mangfoldet – er avgjørende for vår eksistens og har verdi i seg selv.

Vi vil ha et samfunn uten forurensing, der ressursene forvaltes til det beste for oss som lever nå og for fremtidige generasjoner.

Våre aktiviteter må ikke skade mennesker som lever i dag, og vi må hindre uopprettelige skader i naturen som at grunnvann blir forurenset, arter utslattet eller at ressurser forsvinner for alltid. Vi er optimister når det gjelder å finne løsninger som fremmer vår livskvalitet, samtidig som vi ivaretar naturen rundt oss.

Gjennom god arealplanlegging kan kommunen sørge for å utvikle byen og bygda, og bestemme hvor ny utbygging skal skje og hvilke områder som skjermes. Vi vil bevare natur- og friluftsområdene i kommunen, hindre nedbygging av dyrket mark og gjøre Frogn Kommune klimanøytral innen 2030. Disse vesentlige miljømålene er styrende for vår politikk for boligutvikling og arealbruk for øvrig.

Frogn Venstre vil

- Utvikle en strategi som styrer mot klimanøytralitet i 2030.
- Innføre grønt regnskap i års- og tertialrapporteringen for å følge opp målene i planen for klimanøytralitet.
- Ta større hensyn til endret vær og klima ved godkjenning av nye utbyggingsområder.
- Bruke grunneierbidrag som grep for arealplanlegging som sikrer samfunnsinteresser.

4.2 Garantisten for markavern

Friluftsliv er helsefremmende og gir gode opplevelser for den enkelte. Norsk natur, allemannsretten og friluftsliv har stor betydning for stedstilhørighet og bosettingsmønster. Alle skal ha rett til naturopplevelser, til å ferdes fritt og til å høste av naturens overskudd.

Markaområdene i kommunen må bevares. Det skal være mulig å gå lengre turer i våre naturområder. Nedbygging av marka er en beslutning som ikke kan omgjøres senere. Vi må derfor beholde store sammenhengende skogsområder. Også i forhold til de globale klimautfordringene er det viktig å beholde skogen. Skal vi verne naturområdene må vi sette klare grenser som er lette å respektere. Mange har grunner for å ta en ny liten bit av skogen, men om vi tar bit for bit mister vi fort alt.

Frogn Venstre vil

- Jobbe for en juridisk bindende markagrense i Frogn, og en felles markagrense i Follo
- Bevare markaområdene i Søndre Frogn: Kolstad, Øyerudåsen, Haveråsen, Ekeberg, Fjøser, Skiphelle og Odalsbekken.
- Bevare markaområdene i midtre Frogn: Oppegårdstjernet, Seierstenmarka, Holtskogen, Stubberudskogen, Dammen/Skydsrud, Froen, Rommerud, Tjuvåsen og Fløyspjeld.
- Bevare markaområdene i Nordre Frogn: Fuglesangåsen, Knardahl, Tassebråten, Måren og Dalsmåsan.
- Gi Seierstenmarka et særskilt vern og avsette midler til opprustning av stinettet og universell utforming av sti fra Skansen til Øvredammen
- Være en pådriver for styrking av folkehelsearbeid med vinkling mot friluftsliv.
- Støtte lokale lag- og foreninger som jobber med å styrke arbeidet med friluftsliv i kommunen
- At Holt skog og næringsområdene på Måna nord for RV 23 reguleres tilbake til LNF-område
- Bevare Brunskogen gjennom omregulering til offentlig friområde.
- Gå mot boligbygging på Kolstad skog og stemme mot videre reguleringsarbeid

4.3 Landbruk og landskapsvern

Det er viktig å gjøre norsk landbruk mer miljøvennlig. Vern av dyrka mark mot irreversible endringer er en sentral utfordring. For varig fruktbarhet i jorda, nok og rent vann, dyrevern, naturmangfold og lokal mattrygghet er økologisk landbruk et viktig alternativ.

Jordbruksområdene i kommunen har stor verdi som kulturlandskap, og vi har ansvar for at også kommende generasjoner kan oppleve dette. Frogn har matjord og klima som er blant det beste i landet, og som derfor er viktig å bevare. Venstre vil ikke akseptere at verdifullt dyrka mark nedbygges.

Frogn Kommune har en høy andel bær- og grønnsaksprodusenter og disse jobber svært godt for å produsere og selge kortreist og sunn mat til glede for lokalbefolkningen og tilreisende.

Frogn Venstre vil

- Jobbe for å opprettholde et aktivt landbruk i Frogn
- Sørge for et sterkt vern av matjord lokalt, og utrede former for å avgiftsbelegge nedbygging av dyrka mark, som i neste omgang kan brukes til å stimulere nydyrking.
- Jobbe for at Frogn Kommune har en mer aktiv rolle ovenfor landbrukskontoret i Follo og i større grad legge lokale føringer for landbrukskontorets forvaltning.
- Jobbe for å bevare kulturlandskapet i Frogn generelt og området rundt Froen gård spesielt.
- Jobbe for at de lokale matprodusentene i Frogn får best mulige rammevilkår for å lykkes og stimulere til å opprette og videreutvikle lokale gårdsutvalg
- Jobbe for økt kompetanse rundt tilskuddsordningen "Spesielle miljøtiltak i landbruket" (SMIL). SMIL-tilskudd kan gis til tiltak som ivaretar natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapet og til tiltak som bidrar til å hindre eller redusere forurensning fra jordbruket.
- Tilrettelegge for kommunale innkjøp av lokal mat.

4.4 Strandsonen

Frogn kommune har en lang kystlinje og er en av landets største hyttekommuner med over 4.000 hytter. Dette medfører at Frogn kommune har et stort ansvar for hvordan vi skal forvalte hytteområdene generelt og strandsonen spesielt. Det må føres en politikk som tillater hytteeiere å vedlikeholde og modernisere sine hytter, samtidig som vi vil føre en svært restriktiv politikk i 100-metersbeltet slik at ikke allmennhetens interesser svekkes.

Strendene i Frogn utgjør en svært viktig rekreasjonsmulighet for innbyggere og tilreisende og som kystkommune påhviler det Frogn et stort ansvar for drift og vedlikehold av disse. Vi har som kystkommune til Oslofjorden et særskilt ansvar for å åpne opp og sørge for muligheten til å bevege seg fritt langs sjøen.

Frogn Venstre vil

- Ikke akseptere utbyggingstiltak som begrenser tilgangen til strandsonen.
- Tiltak skal i så liten grad som mulig være synlig fra sjøen.
- Jobbe for at det kan etableres en kystkultursti langs hele vår kystlinje.
- Offentlige strender må vedlikeholdes jevnlig og få en nødvendig oppgradering, blant annet med faste grillsteder. Eksisterende planer for skjøtsel og vedlikehold må gjennomgås og følges opp.
- Strender inkludert sandbunn i sjøen må renses opp regelmessig gjennom badesesongen, slik at strendene oppleves som attraktive for både barn og voksne.
- Vektlegge utvikling og drift av Badeparken fordi den står i en særstilling. Gjennomføre skjøtelsesplanen for Badeparken, slik at parken kan utvikles og settes ordentlig i stand.

4.5 Naturmangfold

Naturmangfold er den store variasjonen av arter og naturtyper som danner brikkene i det som utgjør livsviktige økosystemer. Det er dramatisk at mangfoldet av arter utrykkes i et tempo som er mye raskere enn det som er naturlig. Vi må stanse utryddingen av arter og ta hensyn til miljøet i all planlegging og utbygging. For å sikre det biologiske mangfoldet, er det nødvendig å redusere inngrepene i naturen gjennom god forvaltning og økt vern, og ved å stanse utbredelsen av fremmede arter på land og til havs.

Frogn Venstre vil

- Gjennomføre et kunnskapsløft for naturen ved å blant annet kartlegge artsmangfoldet gjennom en ny runde med kommunal kartlegging av naturtyper.
- Sette kommunale mål på areal som skal defineres som uberørt natur. Sikre at vi innen 2020 stanser tap av naturmangfold i samsvar med naturmangfoldsloven.
- At kommunen skal bidra i håndhevingen av skogvernet og jobbe sammen med grunneierne om sunn skogskjøtsel og tilrettelegging for friluftsliv
- Jobbe for å fjerne svartelistede arter som finnes lokalt.
- Jobbe for å ivareta rødlistede arter som finnes lokalt.
- Ta vare på bier og humler lokalt ved at kommunen går foran, samt veileder innbyggerne i hvordan man skal plante riktig type planter, være restriktiv med sprøytemidler.
- Utarbeide juridisk bindende plankart med bestemmelser til arealbruken i sjøområder, med konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse for foreslått ny arealbruk.
- Jobbe for at kommunen i større grad vurderer det lokale naturmangfoldet med særlig vekt på arter Follo og Frogn har et særlig ansvar for. Frogn kommunes rutiner i plansaker bør omfatte at det aktivt søkes miljøfaglige råd og innspill i større grad enn

det som eksplisitt kreves i lov og forskrift, både fra offentlige organer og fra frivillige organisasjoner som Norsk Ornitologisk Forening og Zoologisk Forening.

4.6 Kulturvern

Kultur- og fortidsminner representerer viktige verdier både nasjonalt og lokalt. Kulturminner kan blant annet være bygninger, fartøyer, gjenstander, gravhauger mm. Kulturminnene er ikke-fornybare ressurser som bidrar til å skape identitet, særpreg og stolthet. I tillegg til å skape historieforståelse er de også en viktig ressurs for lokal verdiskaping, reiseliv og stedsutvikling.

Venstre vil ha en offensiv satsing på kulturvern, som tar vare på mangfoldet, utfordrer samtiden og sikrer viktige kulturminner for fremtidige generasjoner. Venstre vil utvikle ordninger som motiverer til bevaring av kulturminner og ivaretaking av nye funn.

Museene er en sentral del av kulturtilbudet i Norge. De er viktige for å ta vare på og formidle våre kulturminner og for å koordinere og støtte lokale samlinger og historielag.

Venstre vil

- Styrke arbeidet med vern av kulturminner i Frogn
- Styrke arbeidet med vern av det unike trehusmiljøet i Gamle Drøbak gjennom ny verneplan.
- Jobbe for å tilrettelegge for bruk av bygningene i Gamle Drøbak slik at vernet blir ivaretatt, samtidig som man legger til rette for praktisk bruk og tilpasning.
- Åpne opp for at enkelte bygninger og miljøer i Gamle Drøbak kan gis et strengere vern, mens andre områder kan få et mindre strengt vern.
- Øke kommunens tilskudd til de lokale museene Follo Museum og Avistegnernes hus
- Styrke den kommunale kulturminnerådgivningen til huseiere og grunneiere. Deriblant hjelpe disse til å finne frem til aktuelle støtte og finansieringsordninger, som for eksempel Kulturminnefondet.

4.7 Kollektivtransport

For å sikre en bærekraftig utvikling må fremtidens trafikkvekst komme gjennom kollektiv transport, gange og sykling og forholdene må legges til rette for at det blir enklere for folk i hverdagen og til jobbreiser å gå, sykle eller velge kollektivt. Det vil derfor være et mål at kollektivtransport også skal oppleves som et alternativ til bil mellom de tettbebygde områdene i kommunen og handels- og serviceområdene i Drøbak sentrum, Seiersten og Dyrsløkke. Dette er også det beste for de som er avhengige av bil, fordi det blir lettere å komme fram og å finne parkeringsplass.

Derfor mener vi at kollektivdekningen lokalt i Drøbak må styrkes og tilpasses behovet i Follo nest største tettsted.

Å beholde gode kommunikasjoner er et viktig sentrumstiltak, både for folk som vil besøke byen og for pendlere som jobber andre steder. Hele Storgata må være en del av sentrum, og bussene må kunne snu sør i byen. I rushtiden må det gå direktebuss fra Drøbak brygge til Oslo. Knutepunkt for kollektivtrafikk må legges nær bykjernen, for eksempel på Seiersten.

Det må legges godt til rette for at de som ikke bor i gangavstand til holdeplasser kan benytte buss til jobbreise.

Venstre vil

- Ta initiativ til en ny prosess med Ruter med sikte på å omdefinere Drøbak til byområde, og utvikle et bedre lokalbuss-tilbud.

- I tillegg til dagens trase for hovedrutene 500, 500E og 510 bør det hele dagen og kvelden gå lokalbusser som dekker Sogsti og hele tettbebyggelsen fra Skipphelle til Vindfangerbukta.
- Bussen som knytter Dal til Vinterbro må tilpasses overgang til og fra Drøbak.
- Bussen fra Seiersten mot Ås og Ski må ha korrespondanse fra de sentrale boligområdene med samme frekvens som denne bussen hele dagen og kvelden.
- Båttrafikken mellom Drøbak og Oscarsborg bør være en del av Ruters nett med vanlige reisekort, og utvides slik at det også fungerer som et reisetilbud mellom Drøbak og Sætre.
- Etablere båtruter som pendleralternativ, særlig for Frognfolk som jobber vestover fra Oslo sentrum.
- Det må etableres sikker sykkelparkering ved noen sentrale holdeplasser.
- Pendlerparkeringen ved Måna etableres så snart som mulig, om nødvendig med kommunal forskuttering. Det bør også finnes pendlerplasser andre steder langs hovedtraseene, slik som på Horgen, slik at bilkjøring begrenses.

4.8 Gang- og sykkelveier og fortau

Gjennomfartsårene i tettbebyggelsen må ha fortau eller gang- og sykkelvei. Hovedveiene inn og ut av Drøbak må ha gang- og sykkelvei, slik at Frogn kan kobles til det nasjonale sykkelveinettet. Kostnader for slike gang- og sykkelveier forskutteres etter avtale med fylkeskommunen, for å få tiltakene gjennomført raskere enn planlagt.

Frogn Venstre vil at det igangsettes arbeid med fortau eller gang/sykkelvei langs følgende veier i perioden

- Fylkesvei 153 fra Ottarsrud til Horgen
- Elleveien fra Løkkedalsveien til Skipphelle
- Fra Glennekrysset til Nesodden grense
- Oberst Eriksens vei fra Heerveien til Høiås
- Jørnsebakken og Vestbyveien til Rideskolen.

4.9 Biltrafikk

Nullutslippsbiler er med på å redusere utslippene fra transportsektoren. Frogn Kommune er en stor kjøretøyeier og bør så langt som mulig kjøpe nullutslippskjøretøy. Ladbare hybrider kan også gi en stor utslippsreduksjon og luftkvalitetsforbedring, men er avhengig av et godt ladetilbud.

Frogn Venstre vil

- Bygge ut moderne standard fleksiladestasjoner ved offentlige parkeringsplasser og sørge for at det settes krav om minst 20 % andel fleksiladestasjoner ved større private parkeringsanlegg
- At alle nye kommunale kjøretøy skal være lav- og nullutslippskjøretøy.
- Sette krav om fornybare drivstoff ved kjøp av kollektivtjenester eller andre transporttjenester.
- Sette krav til leverandør av taxitjenester om bruk av fornybare drivstoff.
- Sette krav til at fylkeskommunen tilrettelegger for etablering av flexiladestasjoner ved Frogn Videregående skole
- Det skal normalt tas betalt for parkering på kommunale plasser og ved kommunale virksomheter i og nær sentrum. Perioder med gratis parkering kan bestå for å støtte opp om et levende bysentrum. Gratis parkering for utslippsfrie kjøretøy kan bestå for å stimulere til bruk av slike kjøretøy.
- Kommunen skal være en pådriver for å gjøre utslippsfrie og klimanøytrale drivstoff tilgjengelig i kommunen.

4.10 Kommunale innkjøp

Offentlige innkjøp står for en stor del av omsetningen av bygg, infrastruktur, varer og tjenester i Norge. Det er tilfeldig i hvor stor grad miljøhensyn tas med i anskaffelsesprosesser og her må anskaffelsespolitikken benyttes for også å oppnå miljømål. Kommunen bør derfor så langt det er mulig stimulere til miljøvennlige innkjøp gjennom merkeordninger, standarder og miljøprogrammer.

Frogn Venstre vil

- At kommunen skal benytte sin innkjøpsmakt til å velge miljøvennlig
- Stimulere lokalt næringsliv til å bli leverandører til Frogn Kommune og at kommunen slutter seg til NHO og KS sitt program om leverandørutvikling
- Gjennomgå kommunens innkjøpsreglement for å forenkle dette samt styrke miljøaspektet ved kommunale innkjøp.
- Sette mål om andel innkjøp av forbruksvarer som er svanemerket.
- Sette mål om andel innkjøp av elektronisk utstyr (pc, skrivere, skjermer) som er Energy Star merket.
- At kommunen inngår kontrollmedlemskap i Grønt Punkt og setter krav om at leverandører inngår i gjenvinningsordningene for emballasje.
- Stille utslippskrav til transport og transporttjenester fra leverandører til kommunen.
- Kommunen skal ikke leie lokaler som varmes opp med fossilt brensel.
- Etterspørre bioplast i produkter og emballasje.

4.11 Fornybar energi i bygg og anlegg

Frogn Kommune skal være klimanøytral innen 2030. Kommunen kan oppnå store klima- og økonomigevinster gjennom bruk og produksjon av fornybar energi. Frogn må bli en ledende kommune innen grønn energi. Ulike typer fornybarprosjekter må da spille en nøkkelrolle. Det er mange muligheter for å integrere produksjon av fornybar energi ved nybygg og ved rehabilitering av gamle bygg. I tillegg kan kommunen gjøre det attraktivt for innbyggere og

bedrifter å starte opp produksjon av fornybar energi. En stor del av energiforbruket i Norge går til oppvarming av bygg. Det ligger store muligheter gjennom å redusere dette energiforbruket, men også å gå over til mer miljø- og klimavennlige oppvarmingskilder.

Produksjon og transport av byggematerialer er årsak til klimautslipp fra byggeindustrien. Ved nybygg og rehabilitering bør det derfor stilles krav til miljø- og klimavennlige materialvalg, som for eksempel massivtre eller celluloseisolasjon.

Frogn Venstre vil

- Gå gjennom alle kommunens bygg og vurdere om takene er egnet til å produsere solenergi, enten ved å montere solceller til strømproduksjon eller solfangere til oppvarming av vann.
- Stille strengere krav enn teknisk forskrift om fornybar energi når nye områder legges ut for utbygging.
- Utrede mulighet for å utnytte fornybar varme fra jord, sjø og eller elv i kommunen.
- Opprette kommunalt økonomiske støtteordninger som f.eks. klimafond for innbyggerne innen energieffektivisering og omlegging til fornybar energi.
- Gi reduksjon i gebyrer for behandling av byggesaker for lavenergi- og plusshus.
- Stille krav til bruk av miljø- og klimavennlige byggematerialer i alle nye kommunale bygg.
- Vedta at alle nye kommunale bygg skal bygges som lavenergihus eller plusshus
- Fullføre utfasing av oljefyr i kommunale bygg senest i 2016.
- Fremme bygging i tre, særlig når utbyggingen er i kommunalt ansvar.

4.12 Avfall, renovasjon og forsøpling

Venstre vil redusere avfallsmengden i Frogn Kommune. Nesten alt avfall kan komme til nytte igjen som råvarer i nye produkter eller i energiproduksjon. Dette vil bidra til en kretsløpsøkonomi og samtidig redusere utslipp av klimagasser og miljøgifter fra avfall. Sjøppl skal bort fra gatebildet og fra naturen. Kommunen må være et forbilde når det gjelder effektiv kildesortering på sine virksomheter og etterbehandling av emballasjeavfall.

Venstre vil

- Jobbe for at Follo Ren sørger for en tilfredsstillende avfallsløsning som erstatter Kretsløp Follo. Det må utredes metoder og lages fremdriftsplan for innføring.
- Det må innføres kildesortering av matavfall, plast, glass/metall, papp/papir.
- Sette mål om 100 % innsamling av farlig avfall. Mange kommuner har innført henteordninger og/eller rådgivningsordninger for farlig avfall.
- Sette mål om 100 % utsortering av EE-avfall.
- Sørge for at matavfallet lokalt omdannes til miljøvennlig biogass eller matjord.
- Sette mål om minst 80 % materialgjenvinningsgrad i kommunen – både kommunens eget avfall og husholdningsavfallet.
- Sette mål om minst 80 % gjenvinning på kommunale byggeplasser.
- Reduser matkasting Gjennomføre årlig aksjon for rydding av strender eller andre naturområder for søppel.

4.12 Vannforvaltning og avløp

Kommunene har et svært viktig samfunnsoppgave innen vann og avløp. Det er en prioritert oppgave for kommunen å både beskytte rent vann, og sette inn miljøtiltak for å forbedre vann som er forurenset eller forringet på annen måte. Frogn kommune har et vann og avløpsnett som er har behov for oppgraderinger. Hvis kommunen opprettholder samme bevilgningstakt som i de siste årene vil det ta ca. 100 år og oppover før alle spillvanns- og fellesledningene er

fornyhet. Dette er en vesentlig lengre tid enn hva som er den reelle levetiden for avløpsledningene.

Frogn Venstre vil

- Videreføre Frogn kommunes strategi om at naturbasert avløpsteknologi er den foretrukne metoden for avløp i hytteområder og spredt bebyggelse.
- Være positive til at noen hytteområder/vel som ligger nærme Drøbak kan kobles til det offentlige nettet. Det samme gjelder hytteområder/vel som ligger i nærheten av Ås renseanlegg. Dette må dog bekostes av vellene.
- Gjennomføre energivurdering av vannverk, renseanlegg, pumpeanlegg og avløp for utarbeidelse av tiltak for redusert energibruk. Kommunen bes søke Enova.
- Styrke innsatsen ved miljøkontoret og skjerpe kontrollen med lokale renseanlegg i og rundt vassdrag.
- Gjennom økt tilsyn med anlegg gi pålegg om utbedringer der det er nødvendig. Øke utskiftningstakten av vann og avløpsledninger
- Styrke kommunal overvåking, for å verifisere oppnåelse av miljømålene i vann- og avløpsplanen
- Søke om støtte fra Enova målrettet mot kommunale anlegg.

5 Tilrettelegge for helse

Når det legges til rette for at folk i Frogn kan holde seg friske og sunne hele livet, klarer vi å gi bedre hjelp til de som ikke klarer seg selv.

5.1. Folkehelse

Venstre vil skape et samfunn som legger til rette for at folk holder seg friske og sunne. Vi vil tilrettelegge for at den enkelte selv kan skape seg et aktivt og trygt liv, og fange opp problemer tidlig.

Venstre vil legge til rette for en aktiv fritid for både barn og voksne i alle aldre. Både marka, fjorden og de grønne lungene i tettbebyggelsen er viktige steder for helsebringende bevegelse. Innsatsen som gjøres av frivillige for å merke og kloppe stier, lage snø og spor til skiløyper og drive all slags aktivitet på land og til sjøs må møte velvilje og støtte i kommunen.

Frogn kommune skal tilrettelegge for at folk i alle aldre og funksjonsnivåer skal kunne bruke kommunens tilbud og bevege seg uhindret rundt i det offentlige rom. Kommunale bygg skal være universelt utformet, og fortau og plasser skal være frie for hindre for folk i rullestol.

Badet på Seiersten er påbegynt, og ferdigstilles i 2017. Dette gir økt mulighet til svømmeopplæring, forebygging og behandling/rehabilitering. Vanntrening er ideelt for bevegelseshemmede, revmatikere og folk med belastningsskader. Idretten kan ha glede av anlegget, både til svømmetrening, men også aktiviteter som stup og vannpolo. Ikke minst byr et anlegg på betydelige muligheter når det gjelder lek, moro og trivsel.

Venstre vil

- Fullføre det nye badet på Seiersten.
- Utvikle driftsmodeller som gir tilstrekkelige inntekter fra badeanlegget og profilering som legger til rette for at anlegget blir hyppig brukt av folk i Frogn og Follo for øvrig.
- Gi badeanlegget en prisprofil som gjør badet tilgjengelig for alle, gjennom tilpassede rabattordninger.
- Bidra til at det etableres nye muligheter til aktivitet for uorganisert ungdom og for voksne. Flere sandvolleyballbaner, treningsapparater på Parrstranda og frisbeegolf på Seiersten skanse er eksempler på sosiale og effektive aktivitetstilbud som kan etableres.
- Støtte opp om frivillig arbeid for å tilrettelegge stier og løyper i marka. Bruke kommunens hjemmel i frilufsloven for å sikre at stier i marka blir ryddet, merket og kloppet når grunneiere og frivillige organisasjoner ikke finner frem til frivillige ordninger.
- Øremerke deler av kulturstøtten til tiltak som tilrettelegger for friluftsliv for allmennheten.
- Medvirke til å sikre at kajakklubben får en langsiktig avtale for sitt område ved Angelgården.
- Regulere motorisert ferdsel på fjorden slik at padlere, brettseilere og andre myke trafikanter kan ferdes trygt til sjøs.
- Kartlegge hvordan det offentlige rom kan tilrettelegges for at folk som er dårlig til beins beveger seg mer, for eksempel gjennom fjerning av hindre og utplassering av benker.

5.2 Eldreomsorg

Venstre mener at ingen skal betraktes som en stakkar fordi han eller hun er eldre eller svekket. Frogn kommune må legge til grunn at folk ønsker å klare seg selv, og at den viktigste hjelp som kan gis er å sette folk i stand til å klare seg selv og ved hjelp av sitt eget nettverk så lenge som mulig.

Ingen ønsker å bli varig pleietrengende for tidlig, eller hvis det ikke er nødvendig. Eldre som settes i stand til å klare seg selv får økt livskvalitet, samtidig som ressursene strekker til for å hjelpe flere.

Friske eldre med vilje og evne til å hjelpe kan også være en ressurs i eldreomsorgen. Også pårørende kan trenge tilrettelegging for å kunne yte en innsats, og kommunen må støtte opp om dem. Seniorsenteret er viktig for å gi kommunens eldre tilgang til samvær med andre.

Venstre vil at kommunens arbeid med helse og omsorg skal skje ut fra en respekt for den enkeltes behov og egne vurderinger. Alle pasienter har rett til individuell oppfølging ut fra behovet den enkelte selv opplever å ha. Derfor prioriterer Venstre retten til ta del i egen behandling, brukermedvirkning.

Frogn kommune skal gi et verdig tilbud til alle brukere. Samtidig er Venstre positiv til ordninger med fritt brukervalg, der dette gir større mulighet for den enkelte til å få dekket sine behov og ønsker.

Ved slutten av livet må det være et reelt alternativ å være hjemme med sine nærmeste rundt seg så lenge man ønsker.

Venstre vil

- Levere en hjemmebasert omsorg som er så god at brukerne trives, er trygge og opplever mestring.
- Velferdsteknologi må tas i bruk for å skape trygge omgivelser for eldre i eget hjem.
- Etter skader og ved andre behov må det gis et tilstrekkelig rehabiliteringstilbud, for eksempel fysioterapi, slik at eldre igjen kan bli selvhjulpne i størst mulig grad.
- Vurdere om antall fysioterapihjemler bør økes for å sette flere eldre i stand til å klare seg selv.
- Kommunen bør sammen med frivillige organisasjoner søke å mobilisere frivillige til oppgaver som ikke trenger fagkompetanse, men som er viktige for økt livskvalitet for de som trenger hjelp.
- Fortsette kommunens arbeid med å sørge for omsorgsboliger, også boliger med forsterket tilbud fra hjemmetjenesten.
- Fullføre det nye helsebygget på Ullerud.
- At kommunens hjemmebaserte tjenester skal legge til rette for at folk kan velge å dø hjemme.

5.3 Andre helse- og behandlingstilbud

Frogn kommune skal ha et bredt og fleksibelt tilbud til alvorlig syke, folk med rusproblemer, folk med psykiske lidelser og funksjonshemninger. Kommunen skal ha tilbud som fanger opp de sykes og familiens behov, og forebygger økte problemer senere. Det skal ikke spares på tidlig innsats og forebygging – det øker lidelsen og koster mer senere. Gode tilbud krever ofte bred involvering av ulike enheter i kommunen, og det er derfor viktig med funksjoner som kan koordinere innsatsen på tvers.

Omsorg må aldri bli bare oppbevaring. Rusmisbrukere må få tilbud som gir mulighet til å komme ut av misbruket. Dette innebærer blant annet større mulighet til skjerming fra andre misbrukere når de ønsker rusfrihet. Private institusjoner kan brukes i større grad for å oppnå dette.

Nedleggelse av palliativ enhet ved Ski sykehus innebærer at yngre døende mister et relevant tilbud i regionen. Frogn kommune må sørge for et relevant tilbud til denne gruppen, for eksempel med en egen enhet i det nye helsebygget.

Det er hensiktsmessig å samarbeide om legevakt og lokalmedisinsk senter i Ski, men kommunen skal være en krevende kunde for disse virksomhetene.

Frogn kommune må løpende vurdere om det beste tilbudet for brukerne oppnås ved å levere tjenester selv, eller ved å engasjere og samarbeide med private tilbydere av omsorgs-, behandlings- og treningstilbud.

Venstre vil

- At rusmisbrukere som ønsker det skal få tilbud om skjerming fra andre misbrukere.
- Videreføre ordningen med kreftkoordinator også når den økonomiske støtten bortfaller, og vurdere behovet for koordinering av andre komplekse behov.
- Etablere en palliativ enhet i helsebygget, eller et annet fullverdig alternativ.
- Følge opp etableringen av lokalmedisinsk senter for løpende å vurdere om tilbudet de gir er det beste befolkningen i Frogn kan få.
- Styrke det psykologiske lavterskeltilbudet i kommunehelsetjenesten.
- Ruste opp psykisk helseteam og bo- og oppfølgingsteam i kommunen, og gi rom for nytenkning på området.